

DEPARTAMENTO DE
LINGUA GALEGA E
LITERATURA

PROGRAMACIÓN
CURSO 21-22

ÍNDICE	pág.
• Introducción	3
• Contextualización	3
• Contribución da materia ao logro das CB	3
• Obxectivos, contidos e avaliación por curso	6
• Obxectivos	8
• Contidos temporalizados	9
• Criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias	15
• Procedementos e instrumentos de avaliación	28
• Mínimos esixibles e actividades de reforzo/recuperación	29
• Sistemas e criterios de cualificación	32
• Avaliación extraordinaria	32
• Avaliación inicial	33
• Metodoloxía didáctica	33
• Metodoloxía incidindo no impulso da autonomía persoal no bacharelato	34
• Atención á diversidade	34
• Plans de traballo para a superación das materias pendentes	35
• Materias pendentes no bacharelato	36
• Programas específicos para o alumnado repetidor na ESO	36
• Actividades complementarias e extraescolares	37
• Accións de contribución ao plan lector	37
• Accións de contribución ao plan TIC	39
• Accións de contribución ao plan de convivencia	39
• Accións de contribución ao plan de formación en valores	39
• Materiais e recursos didácticos	39
• Avaliación da programación didáctica	40
• Modificación da memoria do curso anterior	40
• Anexo Covid-19 no caso de sempresencialidade ou confinamento	53

1. INTRODUCCIÓN

A educación lingüística e literaria constitúe un factor clave para o desenvolvemento integral e harmónico da persoa nos aspectos intelectuais, afectivos e sociais.

A materia de Lingua galega e Literatura ten por obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa, basicamente, achegando os procedementos necesarios para interactuar satisfactoriamente en distintos ámbitos sociais. Estes saberes refírense aos principios e ás normas sociais que presiden os intercambios comunicativos, ás formas convencionais que presentan os textos na nosa cultura, aos procedementos que articulan as partes do texto nun conxunto cohesionado, ás regras léxico-sintácticas que permiten a construción de enunciados con sentido e gramaticalmente aceptables ou ás normas ortográficas.

A educación literaria implica unhas competencias específicas que obedecen ás características especiais da comunicación literaria, ás convencións propias do uso literario da lingua e ás relacións do texto literario co seu contexto cultural.

No ensino postobligatorio, a área de lingua galega e literatura ten como obxectivo fundamental o enriquecemento da capacidade comunicativa do alumnado, competencia que xa se vén traballando desde a ESO. A diferenza deste currículo con respecto ao da etapa anterior radica fundamentalmente na maior sistematización de coñecementos lingüísticos e literarios e na abordaxe de situacións comunicativas e textos (nomeadamente dos ámbitos científico, académico e dos medios de comunicación) cada vez máis complexos e acordes coa idade e a madureza intelectual do noso alumnado para tratar de ampliar a propia cultura e conformar unha visión do mundo construtiva, positiva e crítica.

2. CONTEXTUALIZACIÓN

O IES Coruxo atópase situado nunha zona periurbana da cidade de Vigo. É un centro que acolle alumnos da zona, basicamente, que pertencen, en xeral, a un nivel sociocultural medio-baixo. Hai pouco alumnado inmigrante e algúns membros de etnia xitana.

No presente curso hai tres grupos de 1º de ESO, catro de 2º, tres de 3º, tres de 4º. En Bacharelato contamos con dous grupos de 1º e dous de 2º.

O Departamento está formado polos seguintes membros:

D. Daniel Barbero Patiño.

Dª Mª Dolores Estévez Otero.

D. Xosé Ramón Valtierra Branera (Director).

Dª Elvira Estévez Parente (Vicedirectora).

Dª Manuela Pazos Pintos (Xefa de Departamento).

3. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO LOGRO DAS CB

Se temos en conta que a lingua, ademais de obxecto de estudo en si mesma, é instrumento para a interacción social, para a adquisición de

coñecementos, para o procesamento e a expresión do pensamento, emocións, etc. concordaremos en que todos estes aspectos contribuirán ao desenvolvemento das seguintes competencias básicas no currículo da nosa materia:

1. Competencia en comunicación lingüística.

Esta competencia refírese á utilización da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, de representación, interpretación e comprensión da realidade, de comunicación do coñecemento e de organización e autorregulación do pensamento, emocións e conduta.

2. Competencia matemática.

O desenvolvemento desta competencia desde a lingua contribúe a que sexan interpretadas correctamente as informacións representadas en formato gráfico, o mesmo que a aplicar os coñecementos de creación de gráficos e táboas na resolución de actividades así como a representación de resultados de enquisas ou a creación de cadros cronolóxicos

3. Competencia metalingüística (aprender a aprender).

Ademais dos usos lingüísticos mencionados, a lingua serve tamén como instrumento para a adquisición de novos coñecementos, é un medio de representación do mundo e está na base do pensamento e do coñecemento. O acceso ao saber e aos coñecementos a través da linguaxe relaciónase directamente con esta competencia. A nosa materia, naquilo que se refire aos contidos de reflexión sobre a lingua recolle un conxunto de saberes conceptuais (metalinguaxe gramatical) e procedementais (capacidade para analizar, contrastar, ampliar e reducir enunciados mediante o uso consciente de certos mecanismos gramaticais, substituír elementos do enunciado por outros gramaticalmente equivalentes, diagnosticar erros e reparalos, etc.) que se adquiren en relación coas actividades de comprensión e composición de textos e que se reutilizan para optimizar a aprendizaxe lingüística, é dicir, para aprender a aprender lingua.

4. Competencia de iniciativa persoal e autonomía.

Na medida en que aprender a usar a lingua é tamén aprender a analizar e resolver problemas, trazar plans e emprender procesos de decisión, xa que unha das funcións da linguaxe é regular e orientar a nosa propia actividade, a adquisición de habilidades lingüísticas contribúe a progresar na iniciativa persoal e na regulación da propia actividade con progresiva autonomía.

5. Competencia dixital.

A materia ten como unha das súas metas a busca e selección de información relevante de acordo coas diferentes necesidades, así como para a súa reutilización na produción de textos orais e escritos propios. A busca e selección de moitas destas informacións requirirá, por exemplo, o uso axeitado de bibliotecas ou a utilización da internet, a realización guiada destas buscas constituirá un medio para o desenvolvemento da competencia dixital. A iso contribúe tamén o feito de que o currículo inclúa o uso de soportes electrónicos na composición de textos, de xeito que poidan abordarse máis eficazmente algunhas operacións que interveñen no proceso de escritura (planificación,

execución do texto e revisión) e que constitúen un dos contidos básicos desta materia. Tamén poden contribuír ao desenvolvemento desta competencia o uso nesta materia dos novos medios de comunicación dixitais que implican un uso social e compartido da escritura e dos coñecementos.

6. Competencia social e cidadá.

A aprendizaxe da lingua concibida como desenvolvemento da competencia comunicativa contribúe decisivamente ao desenvolvemento desta competencia entendida como un conxunto de habilidades e destrezas para as relacións, a convivencia, o respecto e o entendemento entre as persoas. En efecto, aprender lingua é aprender a comunicarse cos outros, a comprender o que estes transmiten e a aproximarse a outras realidades. Por outra parte, a educación lingüística ten unha compoñente estreitamente vencellada con esta competencia: a constatación da variedade dos usos da lingua, a diversidade lingüística e a valoración de todas as linguas como igualmente aptas para desempeñar as funcións de comunicación e representación. Tamén se contribúe desde esta materia a esta competencia na medida en que se analizan os modos mediante os que a linguaxe transmite e sanciona prexuízos e imaxes estereotipadas do mundo, co obxecto de contribuír á erradicación dos usos discriminatorios da linguaxe.

7. Competencia artística e cultural.

Dentro desta materia, a lectura, a interpretación e valoración das obras literarias contribúen de forma relevante ao desenvolvemento desta competencia entendida como aproximación a un patrimonio literario e a uns temas recorrentes que son preocupacións esenciais do ser humano. A súa relevancia incrementárase en tanto se relacione o aprecio das manifestacións literarias con outras manifestacións artísticas como a música, a pintura ou o cine. Tamén se contribúe a esta competencia procurando que o mundo social da literatura (autores, críticos, acceso a bibliotecas, librarías, catálogos ou a presenza do literario na prensa) adquiran sentido para o alumnado.

8. Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico.

A lingua é, sen dúbida, un instrumento indispensable para coñecer e aprehender e describir o espazo no que teñen lugar os acontecementos sociais e culturais próximos á vida das persoas. Permite implicarse no uso responsable dos recursos naturais e na conservación do medio asimilando hábitos respectuosos co medio e tomar consciencia da trascendencia da acción individual no futuro da natureza.

A valoración da importancia da tradición oral na transmisión da lingua forma parte tamén da contribución da nosa materia ao desenvolvemento desta competencia, o mesmo que o intese polo coñecemento da nosa paisaxe e a utilización correcta da terminoloxía que a designa.

4. OBXECTIVOS, CONTIDOS E AVALIACIÓN POR CURSO

4.1. Obxectivos

PRIMEIRO CURSO DE ESO

- utilizar a lingua galega, oralmente e por escrito, da forma máis axeitada á situación comunicativa.
- Utilizar a lingua galega, oralmente e por escrito, para elaborar todo tipo de producións atendendo ás súas diferentes estruturas.
- Coñecer os feitos máis salientables da orixe, das etapas e da historia e formación do idioma galego.
- Entender a realidade lingüística de Galicia e relacionala co feito plurilingüe e pluricultural de España e do mundo.
- Coñecer e diferenciar os fonemas, sons e grafías.
- Coñecer e aplicar con corrección as regras de acentuación e as normas básicas de puntuación de textos.
- Coñecer e aplicar con corrección as regras básicas de acentuación e as específicas das combinacións vocálicas e da acentuación diacrítica.
- Utilizar produtivamente o dicionario e outras fontes de consulta.
- Identificar o tema ou idea principal e xerarquizar a información relevante dun texto.
- Comparar, glosar e reelaborar distintos tipos de textos: descritivo, expositivo, argumentativo...
- Recoñecer semántica, formal e sintacticamente as clases de palabras.
- Substituír palabras por sinónimos ou antónimos adecuados ao contexto.
- Recoñecer as peculiaridades da lingua literaria en relación cos outros niveis da lingua.
- Recoñecer as características e os principais recursos estilísticos dos xéneros literarios máis comúns: narrativa, lírica e dramática.

SEGUNDO CURSO DE ESO

- Utilizar a lingua galega, oralmente e por escrito, da forma máis axeitada á situación comunicativa.
- Utilizar a lingua galega, oralmente e por escrito, para elaborar todo tipo de producións atendendo ás súas diferentes estruturas.
- Coñecer os feitos máis salientables da orixe, das etapas e da historia da formación do idioma galego.
- Entender a realidade sociolingüística de Galicia. Recoñecer as interferencias lingüísticas. Coñecer o marco legal en que se desenvolve a lingua galega.
- Distinguir e identificar as variedades xeográficas do galego.
- Integrar os mecanismos da lingua e os seus elementos formais (marcas de adecuación, procedementos de cohesión e de coherencia) para comprender os textos alleos e mellorar as propias producións.
- Identificar o tema ou a idea principal e xerarquizar a información relevante dun texto.
- Identificar os tipos de oracións, segundo a actitude do falante e segundo

a natureza do predicado.

- Substituír palabras polos sinónimos ou antónimos adecuados ao contexto.
- Comentar textos, establecendo unha relación entre a literatura e o contexto histórico e persoal do autor.

TERCEIRO CURSO DE ESO

- Utilizar a lingua galega, oralmente e por escrito, para comprender e expresar todo tipo de mensaxes, identificando a intención comunicativa.
- Analizar as características e as seccións dos medios de comunicación escritos e interpretar, con sentido crítico, as mensaxes atendendo ás súas linguaxes específicas (verbais e non verbais).
- Coñecer a historia interna da lingua galega, a súa orixe e evolución.
- Asimilar os conceptos de normalización e normativización e coñecer a situación lingüística actual do galego.
- Aplicar as regras básicas de acentuación e as específicas de acentuación diacrítica, das palabras compostas, da interrogación e da exclamación.
- Recoñecer semántica e formalmente as clases de palabras.
- Distinguir palabras derivadas, parasintéticas e compostas, identificando os seus compoñentes.
- Identificar palabras patrimoniais e cultismos.
- Consultar diferentes fontes de información, lingüísticas e non lingüísticas, co obxecto de realizar traballos de investigación adecuados ao seu nivel.
- Recoñecer obras, autores e características fundamentais desde a lírica medieval ata os nosos días.

CUARTO CURSO DE ESO

- Utilizar a lingua galega, tanto oral como escrita, para comprender e expresar todo tipo de mensaxes, identificando a intencionalidade do texto.
- Analizar as características e identificar as seccións dos medios de comunicación escritos, atendendo especialmente aos xéneros de opinión e interpretar con sentido crítico as mensaxes prestando atención á especificidade da lingua empregada.
- Analizar as características dos medios de comunicación audiovisual, atendendo especialmente aos xéneros de carácter argumentativo.
- Analizar os textos publicitarios tendo en conta os compoñentes verbais e non verbais.
- Compoñer textos propios dos medios de comunicación en soporte papel ou dixital.
- Comprender e compoñer textos necesarios e útiles na vida cotiá, nas relacións sociais e no ámbito académico.
- Usar de forma reflexiva a puntuación en relación coa cohesión sintáctica, así como as normas ortográficas, con aprecio dos seus valores funcionais e sociais.
- Recoñecer e usar de maneira reflexiva os nexos e conectores textuais máis comúns e mais os mecanismos de cohesión textual.

- Recoñecer as principais regras de combinación impostas polos verbos en función dos seus argumentos e revisar as conseguíntes estruturas sintácticas e os tipos de oración segundo a natureza do predicado, aplicándoas na construción e revisión de textos.
- Identificar e revisar a estrutura do texto, a construción dos parágrafos e a vinculación e progresión temáticas en diferentes textos argumentativos, alleos e propios.
- Usar un léxico apropiado, amplo e preciso.
- Coñecer as distintas etapas da historia social da lingua galega desde os seus comezos ata o século XXI, con manexo e interpretación de textos e información dos medios e tecnoloxías da comunicación. Análise e comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes.
- Coñecer a situación sociolingüística e legal das linguas do Estado español, valorando positivamente o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.
- Comprender a situación sociolingüística de Galicia a través da revisión e presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos dos factores de normalización, desenvolvendo proxectos de traballo, con emprego dos medios e tecnoloxías da información, que permitan afrontar e superar prexuízos lingüísticos.
- Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega e da función da lingua estándar.
- Recoñecer obras, autores e características fundamentais da literatura dos séculos XX e XXI.

BACHARELATO

- Comprender o contido global e particular así como a intención e propósito dos discursos orais, escritos e audiovisuais procedentes de diversos contextos comunicativos da vida social e cultural, nomeadamente, dos ámbitos público, educativo, profesional e dos medios de comunicación.
- Expresar por escrito e oralmente o contido dunha mensaxe axustando o discurso a diferentes situacións comunicativas (especialmente as do ámbito académico) e mantendo a coherencia, a corrección gramatical, a adecuada presentación e a utilización dos principais elementos cohesivos.
- Desenvolver as principais técnicas de comunicación e aprendizaxe relativas á comprensión e á produción que se empregan durante a interacción oral, para lograr os fins pretendidos e atendendo aos distintos contextos.
- Identificar os diversos tipos de textos orais, escritos e audiovisuais e reflexionar sobre a súa estrutura así como recoñecer o seu tema e a organización da información.
- Interpretar e valorar criticamente a información e as mensaxes que emanan dos distintos discursos e utilizar con autonomía e espírito crítico as novas tecnoloxías da información e da comunicación.
- Planificar, realizar e corrixir as propias producións de xeito que a persoa usuaria da lingua sexa un axente social no seu ámbito, contribuíndo a

consolidar as distintas funcións sociais da lingua (de identidade, familiar, laboral, local, institucional, cultural e internacional).

- Coñecer a realidade multilingüe do mundo, de Europa e do Estado español valorando positivamente a riqueza que representa e fomentar o desenvolvemento da competencia pluricultural e, en especial, o da plurilingüe.
- Coñecer, analizar e reflexionar sobre a situación social da nosa lingua e sobre os factores e procesos que ao longo da súa historia a levaron á situación actual.
- Analizar os diferentes usos sociais da lingua, valorar as súas variedades, superar estereotipos lingüísticos que supoñen xuízos de valor e prexuízos, en especial os referidos ás mulleres, para evitalos.
- Recoñecer e analizar as distintas unidades da lingua e o seu funcionamento a partir dos distintos tipos de textos que se producen en contextos diferentes e cun ahegamento analítico que observe a lingua partindo da globalidade para chegar ás partes mínimas.

4.2 Contidos temporalizados

1º ESO

1ª Avaliación:

Lingua:

- Vocabulario: a familia. A casa. O cuarto e a rúa.
- Lingua e sociedade: a riqueza das linguas. As linguas do estado. O plurilingüismo. As leis e o galego.
- Gramática: Estrutura e clases de palabras. O Substantivo. Clasificación. O número e o xénero. Os adxectivos cualificativos. Os graos.
- Ortografía: o alfabeto. As sílabas. A sílaba tónica e átona. Ditongos e hiatos. Regras xerais de acentuación. Casos especiais de acentuación. O acento diacrítico.
- Léxico/ semántica: Campo semántico. A sinonimia. A polisemia. Os contrarios

Literatura: Textos literarios e non literarios. Os xéneros literarios. O xénero narrativo. Os personaxes, o argumento e o narrador. O espazo e o tempo. O diálogo na novela. O texto narrativo. A estrutura dun texto narrativo. O relato literario.

2ª Avaliación:

Lingua:

- Vocabulario: o corpo en movemento. Os sentidos. Animais. Maneiras de ser.
- Lingua e sociedade: Os prexuízos lingüísticos. Os rexistros lingüísticos. As actitudes lingüísticas. O galego fóra de Galicia.
- Gramática: O artigo e os adxectivos determinativos: posesivos, demostrativos, indefinidos, numerais, interrogativos e exclamativos. O pronome persoal: formas tónicas e átonas.
- Ortografía: O uso das maiúsculas. O uso do punto e dos signos de

interrogación e admiración. A coma e o punto e coma. Os dous puntos e os puntos suspensivos.

- Léxico/semántica: Palabras homónimas. Prefixos e sufixos. Os préstamos.

Literatura: A literatura popular. O conto popular. Lendas e mitos. O xénero lírico. A métrica. A rima.

3ª Avaliación:

Lingua:

- Vocabulario: seres vivos. A festa. A alimentación. Deporte e saúde.
- Lingua e sociedade: A utilidade do galego. A normalización lingüística. O sentimento da lingua. Os Equipos de Dinamización .
- Gramática: O verbo: conxugacións, lexemas e desinencias, formas verbais. Verbos regulares e verbos con alternancia. Os adverbios. A oración.
- Ortografía: Uso de h. Uso de b/v. Palabras con es-/ex. Uso de i, ll, x.
- Léxico/semántica: Os parónimos. Palabras homófonas. Castellanismos léxicos.

Literatura: O xénero lírico: as estrofas. As figuras literarias. O xénero dramático. O cómic.

2º ESO

1ª Avaliación:

- Comunicación: textos periodísticos. Características da noticia. A noticia breve. O texto informativo.
- Comunicación: textos periodísticos. Características da noticia. A noticia breve. O texto informativo.
- Estudo da lingua:
- ¡Vocabulario: As viaxes. Os animais. A gastronomía e a hostelería. Os antropónimos.
- Ortografía: Repaso das regras de acentuación. A sílaba. Ditongos, tritongos e hiatos. Casos especiais de acentuación. O acento diacrítico. As maiúsculas.
- Morfoloxía: Os fonemas. As palabras. O substantivo. O adxectivo.
- Lingua e sociedade: A diversidade lingüística. As linguas da Península Ibérica. A situación legal das linguas. A lusofonía.
- Literatura: características dos textos literarios. Os principais xéneros literarios. A novela. O conto.

2ª Avaliación:

- Comunicación: a carta.
- Estudo da lingua:
- Vocabulario: A comunicación. A navegación. Os medios de transporte. Os seres míticos.
- Ortografía: signos de puntuación. Uso de b/v. Uso do h.
- Morfoloxía: os pronomes persoais. O verbo. Verbos regulares e irregulares. A oración
- Léxico/semántica: familia léxica e campo semántico. Termos recíprocos.

Antónimos.

- Sintaxe: o predicado. Predicado nominal. Predicado verbal. O complemento directo.
- Lingua e sociedade: o galego hoxe. Niveis de competencia. A valoración social da lingua. Normalización e normativización. Os préstamos.
- Literatura: O narrador. Personaxe, espazo e tempo. A poesía lírica. As formas poéticas.

3ª Avaliación:

- Comunicación: a canción. A noticia. A entrevista. A reportaxe.
- Estudo da lingua:
- Vocabulario: a paisaxe marina. A paisaxe de montaña. O teatro e outros espectáculos. O vestiario e os complementos.
- Ortografía: uso de n e ñ. Uso correcto das vogais. Grupos consonánticos con l e con r. Grupos consonánticos cultors –cc- e -ct-. Uso de s/x.
- Morfoloxía: O suxeito e o predicado. Os complementos. As modalidades oracionais.
- Lingua e sociedade: os estranxeirismos. Os castelanismos. As variedades lingüísticas. As variedades xeográficas.
- Literatura: a poesía. Recursos estilísticos. O teatro. Literatura, cine e música.

3º ESO

1ª Avaliación:

- Análise de textos: o texto e a súa clasificación. O texto narrativo. O texto descritivo. O texto dialogado.
- Lingua:
- Vocabulario: As redes sociais. Plantas medicinais e aromáticas. Emocións e sentimentos. O universo.
- Lingua e sociedade: O galego, lingua románica. O galego na Idade Media. O plurilingüismo. Bilingüismo, diglosia e normalización lingüística.
- Gramática: Unidades lingüísticas. As palabras. O substantivo. Clasificación. Xénero e número. O adxectivo cualificativo. Clases, xénero e número. Graos do adxectivo e partículas comparativas.
- Ortografía: Regras de acentuación. O acento diacrítico. Signos de puntuación: punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, raia.
- Literatura: A literatura popular, características e xéneros. A literatura popular en prosa: o conto e a lenda. A literatura popular en verso. A literatura medieval: características, intérpretes e xéneros. A cantiga de amigo. A cantiga de amor. A cantiga de escarnio e maldicir.

2ª Avaliación:

- Análise de textos: a banda deseñada. O texto poético. Recursos semánticos, morfosintácticos e fónicos. O texto dramático. Os subxéneros teatrais. Visionado e comentario de diferentes páxinas web en galego. Análise das características e a linguaxe propia dos textos

presentados en soporte dixital. O texto expositivo.

- Lingua:
- Vocabulario: As artes. Topónimos e gentilicios. Espeleoloxía e outros deportes. A paisaxe natural.
- Lingua e sociedade: As linguas da Península Ibérica. O galego medio.. O galego no século XIX. Ortografía do galego no século XIX.
- Gramática: Os determinantes. Clasificación e función. Os artigos e os demostrativos. Os posesivos, os numerais, os indefinidos e os interrogativos e exclamativos. O pronome persoal: formas tónicas e átonas. Formas contractas. O verbo e a súa estrutura. Verbos regulares e con variación. Verbos irregulares.
- Ortografía: Maiúsculas e minúsculas. Procedimentos de redución de palabras. Uso de b/v. Uso do h e da dierese.
- Literatura: Os xéneros menores da lírica profana medieval. A lírica relixiosa: as Cantigas de Santa María. A prosa medieval. A literatura entre os séculos XV e XVIII. O padre Feixoo e o padre Sarmiento. Os Precusores do Rexurdimento. A consolidación do Rexurdimento. Rosalía de Castro.

3ª Avaliación:

- Análise de textos: O texto argumentativo O texto periodístico. Os medios de comunicación: funcións e xéneros. A noticia e a súa estrutura. A entrevista: características e fases na súa elaboración. O texto periodístico en formato dixital. Características da prensa dixital.
- Lingua:
- Vocabulario: A prensa. A xustiza e as leis. A ecología, O mundo dixital.
- Lingua e sociedade: As interferencias lingüísticas: castelanismos fonéticos, ortográficos, morfosintácticos, léxicos e semánticos. A lingua e as súas variedades.
- Gramática: Formas nominais dos verbos. O infinitivo conxugado. Perífrases verbais. Adverbios e locucións adverbiais. Preposicións e locucións preposicionais. As conxuncións e as locucións conxuntivas. As interxeccións.
- Ortografía: Uso de s/x. Senón e se non, Palabras con l/ll e n/ñ. Grupos consonánticos: -cc-, -ct-, e bl-, pl-, cl-, fl-, gl-. Porque, por que, porqué.
- Literatura: Curros Enríquez. Eduardo Pondal. A narrativa do século XIX. Principais representantes da novela e do conto literario. O teatro no século XIX. Autores e obras.

4º ESO

1ª Avaliación:

- Análise de textos: O texto narrativo. O punto de vista. O espazo e o tempo narrativos. Os personaxes.
- Estudo da lingua:
- Vocabulario: Formas de ser. O tempo cronolóxico. Medos e arrepiós. Arquitectura e urbanismo.
- Morfosintaxe: as unidades lingüísticas. Fonética. Vocalismo.

Consonantismo. A frase. A oración: suxeito e predicado.

- Lingua e sociedade: o galego no primeiro terzo do século XX. Variedades internas da lingua. Variedades situacionais ou diastráticas. Variedades xeográficas ou dialectais.
- Literatura: a literatura no tempo das Irmandades. O grupo Nós. Castelao . As vangardas.

2ª Avaliación:

- Análise de textos: os textos prescritivos. O xénero de opinión. O texto argumentativo. A publicidade.
- Estudo da lingua:
- Vocabulario: o tempo meteorolóxico. Viaxes e turismo. A xustiza e as seis. Tempo de lecer.
- Sintaxe: a oración. Os complementos do verbo. As oracións compostas. As oracións subordinadas substantivas.
- Lingua e sociedade: a lingua galega na posguerra. A lingua galega a partir de 1975. A lusofonía. Os prexuízos lingüísticos.
- Literatura: narrativa de posguerra. Poesía de posguerra: a xeración do 36 e a PDE. Literatura do exilio.

3ª Avaliación:

- Análise de textos: O guión cinematográfico. Características da radio e a televisión. Internet. As redes sociais.
- Estudo da lingua:
- Vocabulario: O cine. A radio e a televisión. As novas tecnoloxías. En rede.
- Sintaxe: as oracións subordinadas adxectivas. As oracións subordinadas adverbiais.
- Léxico- semántica: as relacións semánticas. Cambios semánticos.
- Lingua e sociedade: a lingua galega hoxe. O galego nos medios. A lingua galega en Internet. O galego en distintos ámbitos.
- Literatura: poesía de posguerra: a XFM. O teatro de posguerra. Narrativa, poesía e teatro actuais. Literatura dixital.

1º BACHARELATO

1ª Avaliación:

- Reflexión sobre o texto: tipos de textos narrativos, descritivos, dialogados e expositivos.
- Lingua e sociedade: A comunicación. A linguaxe e as linguas. O signo lingüístico. Historia do galego das orixes á actualidade. Historia interna da lingua.
- Estudo da lingua: As disciplinas lingüísticas. A gramática. O substantivo. O adxectivo.
- Léxico: Relacións de significado. Prefixos e sufixos. Voces patrimoniais, semicultismos e cultismos. Familias léxicas irregulares.
- Literatura: A lírica medieval: cantigas de amigo, de amor e de escarnio. Cantigas de Santa María.

2ª Avaliación:

- Reflexión sobre o texto: o texto argumentativo. O ensaio. A noticia.
- Lingua e sociedade: Historia interna da lingua: do século XIX á actualidade. Variación interna da lingua, social e situacional: os rexistros lingüísticos. As linguas do mundo. A Europa multilingüe.
- Estudo da lingua: O pronome persoal. Artigo, determinantes e pronomes. Os verbos regulares.
- Léxico: Léxico estándar e desviación da norma. Terminoloxía específica.
- Literatura: os epígonos trobadorescos. Os Séculos Escuros. O prerrexurdimento.

3ª Avaliación:

- Reflexión sobre o texto: a reportaxe. A opinión. Novas tecnoloxías.
- Lingua e sociedade: as linguas da Península. O galego. O portugués e a lusofonía.
- Estudo da lingua: as alternancias vocálicas. Os verbos irregulares. As formas nominais do verbo. As perífrases verbais. Adverbios, preposicións, conxuncións e interxeccións.
- Léxico: Préstamos. Fraseoloxía. Toponimia e antroponimia.
- Literatura: O Rexurdimento: Rosalía. Pondal. Curros. Outros autores.

2º BACHARELATO

1ª Avaliación:

- Reflexión sobre o texto: texto poético. Expositivo-argumentativo. Narrativo.
- Lingua e sociedade: as funcións sociais da lingua: bilingüismo, conflito e diglosia. Lingua inicial, competencia e usos lingüísticos. Estereotipos e prexuízos lingüísticos, a súa repercusión nos usos.
- Estudo da lingua: fonética e fonoloxía. Sintaxe.
- Gramática textual/léxico: as propiedades do texto: coherencia, cohesión e adecuación. Procedementos de cohesión textual: recorrencia e paráfrase. Substitución e elipse.
- Literatura: a literatura no primeiro terzo do século XX: a lírica na xeira das Irmandades da Fala. As vangardas. A prosa: as IF e o Grupo Nós (narrativa, ensaio e xornalismo).

2ª Avaliación:

- Lingua e sociedade: As variedades dialectais. Bloques e áreas. Historia da normativización: a construción da variedade estándar. Interferencias e desviacións da norma. Historia do galego no primeiro terzo do século XX.
- Gramática textual/léxico: os conectores textuais. A progresión temática. A estrutura. Formación de palabras. Tipos de morfemas e análise morfolóxica.
- Literatura: a literatura entre 1936 e 1976. O teatro de 1900 a 1976.

3ª Avaliación:

- Reflexión sobre o texto: o texto dialogado.
- Lingua e sociedade: historia do galego durante a guerra civil, ditadura e democracia. Linguas minorizadas e minoritarias. A normalización lingüística.
- Semántica: campos semánticos e definición de palabras. Relacións de significado. Os cambios semánticos.
- Literatura: A literatura de fins do século XX e comezos do XXI. O ensaio: da posguerra á actualidade.

4.3 Criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave

PRIMEIRO DE ESO

Criterios

- Extraer a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais e escritos sinxelos dos ámbitos social e académico. Seguir instrucións para realizar tarefas guiadas de aprendizaxe.
- Realizar exposicións e narracións orais planificadas claras e áxiles e participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (simulacións, traballos en colaboración ...) respectando as regras que as rexen. Adoptar o rexistro adecuado a cada tipo de texto e situación.
- Escribir, seguindo un modelo, narracións e descrições, así como outros textos sinxelos propios da vida cotiá, das relacións sociais e dos medios de comunicación. Planificar e revisar eses textos coa axuda do profesor aplicándolles normas básicas de adecuación, de coherencia, de cohesión, de corrección e de precisión léxica.
- Consultar, baixo a dirección do profesorado, textos en diferentes soportes co fin de extraer a información solicitada e incorporala ás propias producións.
- Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar de xeito dirixido os propios textos.
- Recoñecer, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua e coñecer e usar unha terminoloxía lingüística básica.
- Observar os condicionamentos máis evidentes da valoración e uso social do galego e utilizar a lingua galega con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.
- Recoñecer a diversidade lingüística do mundo actual, con especial atención ao contorno peninsular.
- Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expoñer unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e recoñecendo

os trazos xerais do xénero.

- Utilizar os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente aos trazos xenéricos e á funcionalidade dos recursos retóricos.
- Participar de maneira activa na creación de textos de intención estética e tomando como modelo os lidos e comprendendo os recursos que se empreguen.

Estándares de aprendizaxe

- Extrae a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais e escritos nos ámbitos social e académico. Segue instrucións para realizar tarefas guiadas de aprendizaxe.
- Realiza exposicións e narracións orais planificadas claras e áxiles e participa de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (simulación, traballos en colaboración).
- Escribe, segundo un modelo, narracións e descripcións, así como outros textos propios da vida cotiá, das relacións sociais e dos medios de comunicación. Planifica e revisa estes textos coa axuda do profesor/a e aplica as normas básicas de adecuación, coherencia, cohesión, corrección e precisión léxica.
- Consulta, baixo a dirección do profesorado, textos en diferentes soportes co fin de extraer a información solicitada e incorporada ás propias producións.
- Aplica os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar de xeito dirixido os propios textos.
- Recoñece, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua e coñece e usa unha terminoloxía lingüística básica.
- Observa os condicionamentos máis evidentes da valoración e uso social do galego e utiliza a lingua galega con fluidez e normalidade nos diversos contextos comunicativos.
- Recoñece a diversidade lingüística no mundo actual, con especial atención ao contorno peninsular.
- Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relaciona o seu sentido coa propia experiencia e recoñece os trazos xerais do xénero.
- Utiliza os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente aos trazos xenéricos e á funcionalidade dos recursos retóricos.
- Participa de maneira activa na creación de textos de intención estética e toma como modelos os lidos e comprende os recursos que se empregan.

Competencias clave

- Adquirir habilidades e estratexias no uso da lingua.
- Adquirir saberes conceptuais e procedementais mediante actividades de

comprensión e composición de textos, coa fin de reutilizalos para a aprendizaxe lingüística.

- Proporcionar coñecementos e destrezas para a busca e selección de información relevante mediante a utilización de bibliotecas e da internet.
- Aproximarse ao patrimonio literario e aos temas recorrentes da literatura (expresión de preocupacións humanas) mediante a lectura, interpretación e valoración das obras literarias.
- Aprender a comunicarse cos demais e a comprender o que se está transmitindo e aproximarse a outras realidades mediante a aprendizaxe da lingua.
- Achegarse e dar sentido para o alumnado ao mundo social da literatura.
- Relacionar as manifestacións literarias con outras manifestacións artísticas como a pintura, a música ou o cine.
- Aprender a comunicarse cos demais en situacións diversas mediante a aprendizaxe do uso da lingua en diferentes contextos.
- Analizar e resolver problemas, trazar plans e emprender procesos de decisión mediante a aprendizaxe e uso da lingua.
- Usar soportes electrónicos para a composición de textos.
- Constatar a variedade dos usos da lingua e a diversidade lingüística e valorar todas as linguas como igualmente aptas para desempeñar as funcións de comunicación e representación.
- Usar os novos medios de comunicación dixital que implican un uso social e colaborativo da escritura e dos coñecementos.
- Analizar os medios mediante os que a linguaxe transmite e sanciona prexuízos e imaxes estereotipadas do mundo, co obxecto de contribuír á erradicación dos usos discriminatorios da linguaxe.
- Tomar a lingua como obxecto de información.
- Acceder ao saber e á do coñecemento mediante a linguaxe.

SEGUNDO DE ESO

Criterios de avaliación

- Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais nos medios de comunicación e do ámbito escolar, así como seguir instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.
- Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos escritos dos ámbitos social e académico, así como seguir instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.
- Realizar exposicións orais planificadas claras e áxiles de informacións de actualidade poñendo de relevo as diferenzas no modo de presentar uns mesmos feitos de diferentes medios, así como participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (simulacións, traballos en grupo...) respectando as regras que as rexen. Adoptar o rexistro adecuado a cada tipo de texto e situación.
- Escribir –a partir de modelos aos que incorporar as propias achegas-textos propios dos medios de comunicación e dos ámbitos social e académico. Planificar e revisar ditos textos con progresiva autonomía

aplicándolles normas de coherencia, de cohesión, de corrección e de precisión léxica.

- Consultar de maneira progresivamente autónoma textos en diferentes soportes co fin de seleccionar a información relevante e incorporala ás propias producións, especialmente a traballos do ámbito académico adecuados ao nivel.
- Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar de xeito progresivamente autónomo os propios textos.
- Recoñecer, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua e coñecer e usar unha terminoloxía lingüística básica.
- Observar os condicionamentos actuais de valoración e uso social da lingua galega e utilizala con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.
- Recoñecer e comprender a diversidade lingüística do mundo actual.
- Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expoñer unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e valorando o uso dos elementos do xénero, o punto de vista e o emprego da linguaxe.
- Utilizar os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente aos trazos dos subxéneros e á funcionalidade dos recursos retóricos.
- Participar de maneira activa na creación de textos de intención estética tomando como modelo os lidos e comprendendo os recursos que se empregarán.

Estándares de aprendizaxe

- Extrae a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais nos medios de comunicación e do ámbito escolar e segue instrución para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.
- Extrae a intención comunica, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos escritos dos ámbitos social e académico, segúe amén instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.
- Realiza exposicións orais planificadas claras e ágiles de informacións de actualidade e pon de relevo as diferenzas no modo de presentar un mesmos feitos de diferentes medios, participa de forma construtiva en diverssas interaccións comunicativas (simulacións, traballos en grupo...) respetando as regras que as recen. Adopta o registro adecuada a cada tipo de situación.
- Escribe -a partir de modelos- textos propios dos medios de comunicación e dos ámbitos social e académico. Planifica e revisa ditos textos con progresiva autonomía e aplica normas de coherencia, cohesión, corrección e precisión léxica.
- Consulta de maneira progresiva e autónoma textos en diferentes soportes e selecciona a información relevante para incorporada ás propias

produccións, especialmente a traballos do ámbito académico adecuados ao nivel.

- Recoece os mecanismos da lingua, e coñece e utiliza unha terminoloxía lingüística básica.
- Observa os condicionamentos actuáis de valoración e uso social da lingua gallega e utilízaa con normalidad nos máis diversos contextos comunicativos.
- Recoñece e comprende a diversidade lingüística do mundo actual.
- Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón una opinión personal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade; relaciona o seu sentido coa propia experiencia e valora o uso dos elementos do género, o punto de vista e o emprego da linguaxe.
- Utiliza os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente aos trazos de subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.
- Participa de maneira activa na creación de textos de intención estética tomando como modelo os lidos; comprende os recursos que se empregan.

Competencias clave

- Adquirir habilidades e estratexias no uso da lingua.
- Adquirir saberes conceptuais e procedementais mediante actividades de comprensión e composición de textos, coa fin de reutilizalos para a aprendizaxe lingüística.
- Proporcionar coñecementos e destrezas para a busca e selección de información relevante mediante a utilización de bibliotecas e da internet.
- Aprender a comunicarse cos demais e a comprender o que se está transmitindo e aproximarse a outras realidades mediante a aprendizaxe da lingua.
- Achegarse e dar sentido para o alumnado ao mundo social da literatura.
- Relacionar as manifestacións literarias con outras manifestacións artísticas como a pintura, a música ou o cine.
- Aprender a comunicarse cos demais en situacións diversas mediante a aprendizaxe do uso da lingua en diferentes contextos.
- Analizar e resolver problemas, trazar plans e emprender procesos de decisión mediante a aprendizaxe e uso da lingua.
- Usar soportes electrónicos para a composición de textos.
- Constatar a variedade dos usos da lingua e a diversidade lingüística; valorar todas as linguas como igualmente aptas para desempeñar as funcións de comunicación e representación.
- Usar os novos medios de comunicación dixital que implican un uso social e compartido da escritura e dos coñecementos.
- Analizar os recursos mediante os que a linguaxe transmite e sanciona prexuízos e imaxes estereotipadas do mundo, co obxecto de contribuír á erradicación dos usos discriminatorios da linguaxe.
- Tomar a lingua como obxecto de información.
- Acceder ao saber e á cultura do coñecemento mediante a linguaxe.

TERCEIRO DE ESO

Criterios de avaliación

- Comprender a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias de textos propios dos medios de comunicación audiovisual, así como seguir e recoller resumidamente o desenvolvemento oral dunha exposición académica.
- Identificar e contrastar o propósito comunicativo en textos escritos do ámbito público e dos medios de comunicación, así como da vida académica, analizando criticamente os seus contidos, interpretando as connotacións e mensaxes implícitas que deles se deduzan e inferindo o tema principal e os secundarios. Comprender e seguir as intrucións que regulan a vida social e os procesos de aprendizaxe complexos.
- Realizar exposicións orais planificadas claras e áxiles de traballos e de información de actualidade contrastando os diferentes puntos de vista e opinións expresadas en distintos medios audiovisuais, así como participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (simulación, traballos colaborativos...) respectando as regras que as rexen. Adoptar o rexistro adecuado a cada tipo de texto e situación.
- Escribir textos propios dos medios de comunicación e dos ámbitos social e académico, usando con progresiva liberdade os modelos propostos na aula. Planificar e revisar ditos textos de maneira case autónoma para asegurar a súa coherencia, cohesión, corrección e precisión léxica.
- Consultar de maneira case autónoma textos en diferentes soportes co fin de seleccionar e analizar criticamente a información relevante para integrala nas propias producións, especialmente en traballos do ámbito académico adecuados ao nivel.
- Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar de xeito progresivamente autónomo os propios textos.
- Recoñecer, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua, e coñecer e usar a terminoloxía lingüística adecuada.
- Identificar as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega anterior ao século XXI; extraer os trazos principais que definen a actual situación sociolingüística de Galicia, analizando criticamente os condicionamentos da valoración e uso social do galego; utilizar a lingua galega con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.
- Recoñecer as causas da diversidade lingüística e dos procesos sociolingüísticos.
- Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expoñer unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e valorando a estrutura, o punto de vista e o emprego da linguaxe.
- Utilizar os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente á relación co contexto, á evolución dos xéneros, formas e estilos e á funcionalidade dos recursos retóricos.
- Participar de maneira activa na creación de textos de intención estética

tomando como modelo os lidos e comprendendo os recursos que se empregarán; explicar as relacións das obras co contexto histórico e literario en que aparecen e os autores máis relevantes, realizando un traballo de información e de síntese ou de resolución de problemas.

Estándares de aprendizaxe

- Comprende a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias de textos propios dos medios de comunicación audiovisual; segue e recolle resumidamente o desenvolvemento dunha exposición académica.
- Identifica e contrasta o propósito comunicativo en textos escritos do ámbito público e dos medios de comunicación, así como da vida académica; analiza criticamente os seus contidos e interpreta as connotacións e as mensaxes implícitas que deles se deducen; infere o tema principal e os secundarios. Comprende e segue as instrucións que regulan a vida social e os procesos de aprendizaxe complexos.
- Realiza exposicións orais planificadas claras e áxiles de traballos de información de actualidade; contrasta os diferentes puntos de vista e opinións expresadas en distintos medios audiovisuais; participa de forma constructiva en diversas interaccións comunicativas e respecta as regras que as rexen. Adopta o rexistro adecuado a cada tipo de situación e textos.
- Escribe textos propios dos medios de comunicación e dos ámbitos social e académico, usando con progresiva liberdade os modelos propostos na aula. Planifica e revisa ditos textos de maneira case autónoma con coherencia, cohesión, corrección e precisión léxica.
- Consulta de maneira case autónoma textos en diferentes soportes; selecciona e analiza criticamente a información relevante e intégraa nas propias producións, especialmente en traballos do ámbito académico adecuados ao nivel.
- Aplica os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar de xeito progresivamente autónomo os propios textos.
- Recoñece os mecanismos da lingua e coñece e usa a terminoloxía lingüística adecuada.
- Identifica causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega anterior ao século XXI; extrae os trazos principais que definen a actual situación sociolingüística de Galicia; analiza criticamente os condicionamentos da valoración e uso social do galego; utiliza a lingua galega con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.
- Recoñece as causas da diversidade lingüística e dos procesos sociolingüísticos.
- Le con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expón una opinión personal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relaciona o seu sentido coa propia experiencia e valora e estrutura, o punto de vista e o emprego da linguaxe.
- Utiliza os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atende especialmente á relación co contexto, á evolución dos xéneros, formas e estilos, así como á funcionalidade dos recursos

retóricos.

- Participa de maneira activa na creación de textos de intención estética tomando como modelos os lidos; comprende os recursos que se emperran e explica as relacións das obras co contexto histórico e literario en que aparecen os autores máis relevantes; realiza un traballo de información e de síntese na resolución de problemas,

Competencias clave

- Adquirir habilidades e estratexias no uso da lingua, empregando as diferentes acepcións das palabras polisémicas segundo o contexto.
- Adquirir saberes conceptuais e procedementais mediante actividades de comprensión e composición de textos, coa fin de reutilizalos para a aprendizaxe lingüística.
- Proporcionar coñecementos e destrezas para a búsqueda e selección de información relevante mediante a utilización de bibliotecas e internet.
- Aproximación ao patrimonio literario e aos temas recorrentes da literatura (expresión de preocupacións humanas) mediante a lectura, interpretación e valoración das obras literarias.
- Aprender a comunicarse cos demais e a comprender o que se está transmitindo e aproximarse a outras realidades mediante a aprendizaxe da lingua.
- Achegarse e dar sentido para o alumnado ao mundo social da literatura.
- Relacionar as manifestacións literarias con outras manifestacións artísticas como a pintura, a música ou o cine.
- Aprender a comunicarse cos demais en situacións diversas mediante a aprendizaxe do uso da lingua en diferentes contextos.
- Analizar e resolver problemas, trazar plans e emprender procesos de decisión mediante a aprendizaxe e uso da lingua.
- Usar soportes electrónicos para a composición de textos narrativos.
- Constatar a variedade dos usos da lingua e a diversidade lingüística e valorar todas as linguas como igualmente aptas para desempeñar as funcións de comunicación e representación.
- Usar os novos medios de comunicación dixital que implican un uso social e colaborativo da escritura e dos coñecementos.
- Analizar os modos mediante os que a linguaxe dos medios de comunicación transmite e sanciona prexuízos e imaxes estereotipadas do mundo, co obxecto de contribuír á erradicación dos usos discriminatorios da linguaxe.
- Tomar a lingua como obxecto de información.
- Acceder ao saber e á do coñemento mediante a linguaxe.

CUARTO DE ESO

Criterios de avaliación

- Comprender a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias de textos propios dos medios de comunicación audiovisual, así como seguir e recoller resumidamente o desenvolvemento oral dunha exposición académica.

- Identificar e contrastar o propósito comunicativo en textos escritos do ámbito público e dos medios de comunicación, así como da vida académica, analizando criticamente os seus contidos, interpretando as connotacións e mensaxes implícitas que deles se deduzan e inferindo o tema principal e os secundarios. Comprender e seguir as intrucións que regulan a vida social e os procesos de aprendizaxe complexos.
- Realizar exposicións orais planificadas claras e áxiles de traballos e de información de actualidade contrastando os diferentes puntos de vista e opinións expresadas en distintos medios audiovisuais, así como participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (simulación, traballos colaborativos...) respectando as regras que as rexen. Adoptar o rexistro adecuado a cada tipo de texto e situación.
- Escribir textos propios dos medios de comunicación e dos ámbitos social e académico, usando con progresiva liberdade os modelos propostos na aula. Planificar e revisar ditos textos de maneira case autónoma para asegurar a súa coherencia, cohesión, corrección e precisión léxica.
- Consultar de maneira case autónoma textos en diferentes soportes co fin de seleccionar e analizar criticamente a información relevante para integrala nas propias producións, especialmente en traballos do ámbito académico adecuados ao nivel.
- Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar de xeito progresivamente autónomo os propios textos.
- Recoñecer, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua, e coñecer e usar a terminoloxía lingüística adecuada.
- Identificar as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega anterior ao século XXI; extraer os trazos principais que definen a actual situación sociolingüística de Galicia, analizando criticamente os condicionamentos da valoración e uso social do galego; utilizar a lingua galega con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.
- Recoñecer as causas da diversidade lingüística e dos procesos sociolingüísticos.
- Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expoñer unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e valorando a estrutura, o punto de vista e o emprego da linguaxe.
- Utilizar os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente á relación co contexto, á evolución dos xéneros, formas e estilos e á funcionalidade dos recursos retóricos.
- Participar de maneira activa na creación de textos de intención estética tomando como modelo os lidos e comprendendo os recursos que se empregarán; explicar as relacións das obras co contexto histórico e literario en que aparecen e os autores máis relevantes, realizando un traballo de información e de síntese ou de resolución de problemas.

Estándares de aprendizaxe

- Comprende a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea

principal e as secundarias de textos propios dos medios de comunicación audiovisual, segué e recolle de forma resumida o desenvolvemento oral dunha exposición académica.

- Identifica e contrasta o propósito comunicativo en textos escritos do ámbito público e dos medios de comunicación, o mesmo que da vida académica; analiza críticamente os seus contidos, interpreta as connotacións e as mensaxes implícitas que deles se deducen; infere o tema principal e os secundarios. Comprende e segue as instrucións que regulan a vida social e os procesos de aprendizaxe complexos.
- Realiza exposicións orais planificadas, claras e áxiles de traballos e de información de actualidade, contrastando os diferentes puntos de vista e opinións expresadas en distintos medios audiovisuais; participa de forma constructiva en diversas interaccións comunicativas e respecta as regras que as rexen. Adopta o registro adecuado a cada tipo de texto e situación.
- Escribe textos propios dos medios de comunicación e dos ámbitos social e académico, usando con progresiva liberdade os modelos propósitos na aula. Planifica e revisa ditos textos de maneira autónoma asegurando a coherencia, cohesión, corrección e precisión léxica.
- Consulta de maneira case autónoma textos en diferentes soportes; selecciona e analiza críticamente a información relevante para integrala nas propias producións.
- Aplica os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar de forma autónoma os propios textos.
- Recoñece, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua e coñece e usa a terminoloxía lingüística adecuada.
- Identifica as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega anterior ao século XXI; extrae os trazos principais que definen a actual situación sociolingüística de Galicia; analiza criticamente os condicionamentos da valoración e uso social do galego; utiliza a lingua con fluidez en diversos contextos comunicativos.
- Recoñece as causas da diversidade lingüística e dos procesos sociolingüísticos.
- Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón una opinión personal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade; relaciona o contigo coa sea propia experiencia e valora a estrutura, o punto de vista e o emprego da linguaxe.
- Utiliza os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos atendendo especialmente á relación co contexto, á evolución dos xéneros, formas e estilos e á funcionalidade dos recursos retóricos.
- Participa de maneira activa na creación de textos de intención estética tomando como modelo os lidos; comprende os recursos que se empregan; explica as relacións das obras co contexto histórico e literario en que aparecen os autores máis relevantes; realiza traballo de información e de síntese ou de resolución de problemas.

Competencias clave

- Identificar a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea

principal e as secundarias, a tese e os argumentos de textos propios dos medios de comunicación audiovisual e do ámbito académico.

- Comprender textos escritos do ámbito público, dos medios de comunicación e da vida académica, identificando as ideas principais e secundarias, o propósito comunicativo implícito ou explícito, contrastando explicacións e argumentos.
- Realizar exposicións orais planificadas claras e áxiles de traballos e de informacións de actualidade diferenciando información, opinión e persuasión, así como participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (debates, traballos colaborativos...) respectando as regras que as rexen. Adoptar o rexistro adecuado a cada tipo de texto e situación.
- Escribir textos propios da vida cotiá, das relacións sociais, dos medios de comunicación e do ámbito académico tendo como referencia os modelos propostos na aula e expresando con claridade as propias opinións razoadas. Planificar e revisar autonomamente eses textos para asegurar a súa coherencia, cohesión, corrección e precisión léxica.
- Consultar de maneira autónoma textos en diferentes soportes co fin de seleccionar información relevante, analizala criticamente, extraer conclusións fundamentadas e integradas nas propias producións, especialmente en traballos do ámbito académico adecuados ao nivel.
- Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar con autonomía os propios textos.
- Recoñecer, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua e coñecer e usar a terminoloxía lingüística adecuada.
- Identificar as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega; extraer os trazos principais que definen a actual situación sociolingüística de Galicia, analizando criticamente os condicionamentos da valoración e uso social do galego: Utilizar a lingua galega con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.
- Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expoñer unha opinión argumentada sobre a lectura persoal dunha obra clásica da literatura contemporánea atendendo aos seus elementos estruturais e formais.
- Utilizar os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente á relación co contexto, ás innovacións e á funcionalidade dos recursos retóricos.
- Participar de maneira activa na creación de textos de intención estética tomando como modelos os lidos e comprendendo os recursos que se empregaran; explicar as relacións das obras co contexto histórico e literario en que aparecen e os autores máis relevantes, realizando un traballo de información e de síntese.

BACHARELATO

Crterios

- Interpretar diferentes tipos de discursos orais, escritos e audiovisuais e a

situación na que se desenvolven, captando o sentido global e a intención do discurso, a mensaxe e as súas ideas principais e secundarias.

- Participar en interaccións orais de acordo coas normas establecidas e realizar producións orais planificadas, relacionadas con algún contido do currículo ou tema de actualidade e usando recursos audiovisuais, bibliográficos e das tecnoloxías da información e comunicación.
- Compoñer producións escritas planificadas sobre temas de actualidade ou curriculares, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección ortográfica, amais dunha coidada presentación.
- Caracterizar e identificar diferentes tipos de textos orais, escritos e audiovisuais procedentes de diversos contextos comunicativos da vida social e cultural, sobre todo, dos ámbitos científico e académico e dos medios de comunicación.
- Coñecer os conceptos teóricos, as normas de uso e os procedementos lingüísticos (flexión, clasificación, análise, etc.) propios da gramática galega.
- Utilizar sistematicamente os coñecementos lingüísticos para comprender e analizar textos alleos de distintos ámbitos sociais e para producir, compoñer e revisar textos propios e de temáticas diversas.
- Coñecer e utilizar un caudal léxico (palabras, frases feitas, combinacións, fórmulas sociais ou elementos discursivos) apropiado e amplo que incrementa non só o vocabulario receptivo senón, e sobre todo, o de tipo produtivo.
- Diferenciar as variedades internas da lingua e identificar as interferencias lingüísticas e desviacións da norma.
- Valorar a lingua galega e ser quen de identificar os prexuízos e estereotipos que están ligados a ela.
- Coñecer as causas históricas da situación actual dos usos lingüísticos en Galicia e valorala con espírito crítico e reflexivo, manexando de xeito preciso a terminoloxía sociolingüística.
- Coñecer a historia da literatura galega: as principais etapas, movementos, autores e obras.
- Ler, analizar e comentar obras e fragmentos significativos da historia da literatura galega, utilizando os coñecementos sobre as formas literarias (xéneros, recursos literarios, versificación) e os distintos períodos, movementos e autores.

Estándares de aprendizaxe

- Interpreta diferentes tipos de discursos orais, escritos e audiovisuais e a situación na que se desenvolven, captando o sentido global e a intención do discurso, a mensaxe e as súas ideas principais e secundarias.
- Participa en interaccións orais de acordo coas normas establecidas e realiza producións orais planificadas, relacionadas con algún contido do currículo ou tema de actualidade usando recursos audiovisuais, bibliográficos e das tecnoloxías da información e comunicación.
- Compón producións escritas planificadas sobre temas de actualidade ou curriculares, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección ortográfica, amais

dunha coidada presentación.

- Caracteriza e identifica diferentes tipos de textos orais, escritos e audiovisuais procedentes de diversos contextos comunicativos da vida social e cultural, sobre todo, dos ámbitos científico e académico e dos medios de comunicación.
- Coñece os conceptos teóricos, as normas de uso e os procedementos lingüísticos (flexión, clasificación, análise, etc.) propios da gramática galega.
- Utiliza sistematicamente os coñecementos lingüísticos para comprender e analizar textos alleos de distintos ámbitos sociais e para producir, compoñer e revisar textos propios e de temáticas diversas.
- Coñecer e utilizar un caudal léxico (palabras, frases feitas, combinacións, fórmulas sociais ou elementos discursivos) apropiado e amplo que incrementa non só o vocabulario receptivo senón, e sobre todo, o de tipo produtivo.
- Diferencia as variedades internas da lingua e identifica as interferencias lingüísticas e desviacións da norma.
- Valorara a lingua galega e é quen de identificar os prexuízos e estereotipos que están ligados a ela.
- Coñece as causas históricas da situación actual dos usos lingüísticos en Galicia e valóraa con espírito crítico e reflexivo, manexando de xeito preciso a terminoloxía sociolingüística.
- Coñece a historia da literatura galega: as principais etapas, movementos, autores e obras.
- Le, analiza e comenta obras e fragmentos significativos da historia da literatura galega, utilizando os coñecementos sobre as formas literarias (xéneros, recursos literarios, versificación) e os distintos períodos, movementos e autores.

Competencias clave

- Comprender e valorar na súa integridade textos de distinta natureza, recollendo as ideas fundamentais en resumos, esquemas ou mapas conceptuais tras aplicar distintas estratexias e coñecementos de carácter lingüístico, sociolingüístico e pragmático. Ademais deben ser capaces de identificar a intención comunicativa dun texto (información, opinión ou persuasión) sendo quen de emitir xuízos críticos sobre el.
- Participar de forma activa, autónoma e con eficacia comunicativa en interaccións orais. Así mesmo, planificar e realizar exposicións orais sobre os temas mencionados integrando a información obtida da consulta e selección de diversas fontes de documentación e da utilización de diferentes recursos e estratexias. Valorarase a pronuncia e a entoación axeitada, a corrección gramatical, a fluidez, a presentación, a estrutura e o emprego do léxico adecuado á situación comunicativa, así como o uso dos elementos paralingüísticos oportunos.
- Ser capaz de comunicarse por escrito de forma planificada, ben sobre papel ben en soporte dixital; valorarase a presentación clara e ordenada, a corrección gramatical e o uso dun rexistro adecuado á situación

comunicativa, a selección e presentación do tema e das ideas de xeito lóxico, así como a axeitada utilización de mecanismos de cohesión lingüística que doten a estas producións de certa entidade.

- Identificar o tema, estrutura formal e informativa e nivel de adecuación de diversos tipos de textos pertencentes a diferentes ámbitos de uso. Igualmente debe manexar o tipo de texto máis oportuno para cada situación comunicativa que se lle presente na súa vida cotiá.
- Transferir e aplicar de xeito reflexivo os coñecementos adquiridos sobre o sistema lingüístico co fin de mellorar a recepción de textos e a revisión e composición das propias producións.
- Adquirir un léxico receptivo que permita mellorar e ampliar a comprensión de textos de distinto tipo e grao de complexidade e verificar se o novo caudal léxico que se vaia adquirindo é comprendido, retido e reutilizado adecuadamente en producións propias cada vez máis elaboradas.
- Recoñecer nos textos a información que determinadas marcas lingüísticas proporcionan sobre a súa cronoloxía, a procedencia xeográfica do emisor, o grupo social a que pertence ou o contexto en que se producen. Así mesmo, aplicar estes coñecementos ás propias producións evitando, sobre todo, a utilización de interferencias de sistemas lingüísticos alleos.
- Ser consciente da situación lingüística actual e da súa problemática e ter capacidade para manifestarse de forma crítica e razoada sobre o tema. Recoñecer prexuízos e valoracións pexorativas presentes nos usos lingüísticos evitándoos de forma consciente nas súas propias producións.
- Entender a lingua como un fenómeno social e diacrónico que explica a problemática actual do galego.
- Coñecer as claves da nosa historia literaria e comprender a produción literaria como un produto cultural situado nun contexto sociohistórico determinado.
- Ler, interpretar, analizar e valorar con espírito crítico textos e obras literarias utilizando coñecementos históricos e de análise de texto literario (xénero, estrutura, temática, recursos formais).
- Consultar e manexar de forma autónoma distintas fontes de información que lle permitan interpretar textos e obras literarias.

4.4. Procedementos e instrumentos de avaliación

Os procedementos e instrumentos que se utilizan na avaliación da aprendizaxe do alumnado e cos que se pretende obter información acerca do grao de consecución dos obxectivos propostos son os que seguen:

- Observación sistemática do traballo do alumnado nas diferentes situacións do traballo na aula, na casa, etc.
- Asistencia diaria e participación.
- Intervencións en clase (respostas a cuestións propostas, preguntas, dúbidas, saídas ao encerado para resolver exercicios...).

- Realización de tarefas propostas na aula.
- Realización de tarefas propostas como tarefas na casa. Estas actividades deberán entregarse no prazo establecido.
- Realización de probas escritas obxectivas:
- Probas escritas relativas aos contidos que se consideren oportunos. Sempre que sexa posible realizaranse dúas probas por avaliación.
- Realización de probas para o control de lectura.
- Análise dos traballos e actividades programadas.

4. 5. Mínimos esixibles

PRIMEIRO DA ESO

Comunicación oral

- Comprensión de textos dos medios de comunicación (noticias) e do ámbito académico (presentación de tarefas, instrucións...).
 - Desenvolvemento de habilidades de escoita activa.
- Participación en actividades académicas.
- Exposición e narración oral (con guión) de textos sinxelos dos medios de comunicación (noticias) con interese por producir enunciados correctos.
 - Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo correctos.

Comunicación escrita

- Comprensión de textos propios da vida cotiá do alumnado, das súas realidades sociais, dos medios de comunicación (noticias) e do ámbito académico.
- Detección do tema principal en textos narrativos. Elaboración de esquemas e resumos sinxelos.
- Composición de textos propios da vida cotiá do alumnado, das súas relacións sociais, medios de comunicación e ámbito académico, así como de textos descritivos e narrativos.
- Uso das TIC para a elaboración de texto e para obter información.

Funcionamento da lingua:

- Recoñecemento das categorías gramaticais e das funcións sintácticas para mellorar as textuais.
 - Interese polo uso dun léxico cada vez máis amplo e preciso.
 - Uso de estratexias de autoavaliación e corrección.
- Interpretación e aproveitamento da información lingüística de dicionarios e obras de consulta.

Lingua e sociedade:

- Coñecemento xeral do plurilingüismo no mundo e no Estado español, valorándoo positivamente.
- Observación da situación sociolingüística (usos e actitudes) na aula e barrio con aproximación aos prexuízos máis evidentes.

Educación literaria:

- Lectura expresiva e comprensiva de textos dos tres xéneros e recoñecemento dos seus trazos básicos máis relevantes.

- Distinción entre textos literarios e non literarios.
- Análise do cómic.

SEGUNDO DA ESO

Comunicación oral e escrita:

- Características xerais da comunicación oral e escrita.
- Exposición oral de textos sinxelos argumentativos e expositivos.
- Desenvolvemento de actividades de escoita activa.
- Comprensión de textos dos medios de comunicación e do ámbito académico.
- Lectura, recoñecemento e produción de textos sinxelos argumentativos e expositivos.
- Comprensión de textos da vida cotiá.
- Respecto polas normas básicas de conduta que rexen o intercambio comunicativo.
- Interese pola lectura como fonte de satisfacción persoal, de coñecemento e de información.

Funcionamento da lingua:

- Recoñecemento dos diferentes tipos de oracións segundo a actitude do falante (enunciativas, interrogativas...).
- Recoñecemento da oración simple e as funcións sintácticas máis importantes que nela aparecen.
- Coñecemento e uso do léxico referido ás relacións sociais (antroponimia, familia, actividade escolar, emprego e profesións, transportes e viaxes, medios de comunicación, etc.).
- Distinción de sinonimia e antonimia.
- Uso de dicionarios especializados e obras de consulta para buscar información e para a comparación, glosa e reelaboración de textos.

Literatura:

- Recoñecemento dos principais xéneros literarios.
- Recoñecemento dos recursos propios da lírica, a narrativa e a dramática.

TERCEIRO DA ESO

Comunicación oral:

- Comprensión de textos:
 - Propios dos medios de comunicación (entrevistas, crónicas, noticias, reportaxes).
 - Do ámbito académico (presentación de tarefas, instrucións, intervencións, exposicións orais)
 - Desenvolvemento de actividades de escoita activa.
- Produción de textos:

Exposición planificada de textos
Participación activa en situacións propias do ámbito académico.

Comunicación escrita:

- Comprensión de textos:
Dos medios de comunicación, distinguindo información de opinión.
Do ámbito académico, especialmente de carácter instrutivo e expositivo.
Detección do tema e subtemas en textos expositivos.
- Producción de textos:
Propios dos medios de comunicación (entrevistas, crónicas e reportaxes).
De textos expositivos propios do ámbito académico.
Planificación e boa presentación dos textos escritos.

Funcionamento da lingua:

Uso de estratexias de autoavaliación e autocorrección.
Interpretación e aproveitamento das informacións lingüísticas que ofrecen os dicionarios e obras de consulta.

Lingua e sociedade:

Coñecemento xeral da formación da lingua galega e das distintas etapas da súa historia social ata o século XIX.
Comprensión da situación sociolingüística galega.
Recoñecemento das características contextuais e formais dos diferentes niveis e rexistros e valoración da necesidade de adecuarse a eles segundo as circunstancias da situación comunicativa.

Educación literaria:

Selección e lectura autónoma de obras adecuadas á idade.
Lectura expresiva e comprensiva de textos poéticos da Idade Media ata o século XIX, de prosa galega e de teatro anterior ao século XX, manifestacións cultas e populares e recoñecemento dos procedementos asociados a eles.

CUARTO DA ESO

- Comprender textos (narrativos, expositivos, argumentativos e publicitarios) dos medios de comunicación.
- Comprender textos orais e escritos propios do ámbito académico: presentacións, enciclopedias, dicionarios e textos procedentes de fontes de información diversas.
- Analizar textos informativos e de opinión extraídos dos medios de comunicación e da internet.
- Analizar con espírito crítico textos dos medios de comunicación e desentrañar as mensaxes implícitas e explícitas que conteñen. Detectar nos textos analizados calquera tipo de discriminación e prexuízo, especialmente nos textos publicitarios e de opinión.
- Identificar e revisar a estrutura, a construción en parágrafos e a coherencia e progresión temática en textos argumentativos, tanto alleos coma propios.
- Composición de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais (CV, solicitudes, reclamacións...).

- Presentación orais e tamén escritas de textos propios sobre temas de actualidade, que supoñan unha elaboración persoal por parte do alumno e a utilización dos recursos propios dos textos expositivos e argumentativos traballados na aula.
- Comprender a situación actual do idioma galego e coñecer a lexislación que regulamenta o uso das linguas oficiais de Galicia.
- Identificar as principais variantes xeográficas do galego e integralas nun estándar global da lingua.
- Integrar as normas ortográficas, de puntuación, acentuación, maiúscula, siglas e acrónimos nas propias producións.
- Identificar palabras homónimas, polisémicas e parónimas.
- Identificar neoloxismos, préstamos, estranxeirismos e tecnicismos.
- Coñecer as características fundamentais das diferentes etapas da literatura galega dos séculos XX e XXI e os autores máis destacados.

4. 6. Sistema e criterios de cualificación

Alcanzarase unha cualificación positiva en cada unha das avaliacións e na final, se o alumnado consegue superar os criterios de avaliación e mínimos esixibles. No grao de consecución dos criterios e obxectivos teranse en conta os instrumentos e procedementos de avaliación enumerados no apartado correspondente.

Todos os alumnos e alumnas deben ler unha obra literaria en cada avaliación. As lecturas serán acordadas no Departamento para cada nivel e para cada avaliación.

Avaliarase a comprensión da obra de lectura proposta por parte da alumna ou alumno a través dunha proba escrita ou oral; no nivel de Bacharelato ademais da comprensión da obra tamén se avaliará a reflexión crítica sobre a obra concreta. Nesta proba, o alumnado deberá obter un mínimo de cinco puntos de dez. Esta parte poderá recuperarse mediante a realización dun traballo ou proba escrita, a criterio do profesor ou profesora.

A superación dos controis e traballos deberá obterse de forma lícita. Polo tanto, o feito de copiar nun exame, permitir que outras persoas copien, levar teléfono móbil, auriculares, chuletas (aínda que non sexan usados) ou participar en calquera actividade ou estratexia para mellorar os resultados propios ou alleos mediante procedementos deshonestos, suporá a retirada inmediata do citado exame, obtendo un 0 na cualificación do mesmo, sen dereito a repetición antes de que acabe o trimestre, o que suporá a nota suspensa nesa avaliación. O profesorado tamén poderá rexeitar un exame ou traballo se a súa presentación ou caligrafía o fan ilexible.

○ 1º e 2º de ESO

As probas obxectivas (polo menos dúas probas escritas por trimestre) terán un peso na nota da avaliación dun 60%. O traballo diario (deberes encomendados para a casa, organización do caderno de clase, participación nas aulas ou traballos encomendados paralelamente aos desenvolvemento das aulas) así como a actitude, terán un peso dun 20% na nota global. A expresión e

comprensión oral valorarase cun 10%. A lectura e avaliación positiva das obras propostas contarán tamén un 10%.

○ **3º e 4º de ESO**

Realizaranse alomenos dous exames por trimestre, que terán un peso na nota da avaliación dun 70%. O traballo diario (deberes encomendados para a casa, organización do caderno de clase, participación nas aulas ou traballos encomendados paralelamente aos desenvolvemento das aulas) así como a actitude, terán un peso dun 10% na nota global. A expresión e comprensión oral valorarase cun 10%. A lectura e avaliación positiva das obras de lectura propostas contarán tamén un 10%.

○ **BACHARELATO**

Os exames contarán un 80% dentro da nota da avaliación, a avaliación da lectura terá un peso dun 10% e a expresión oral tamén un 10%.

En todas as probas escritas, dos diferentes niveis, teranse en conta as faltas que se cometan e terán a penalización seguinte:

- Moi graves: aquelas solucións alleas ao sistema lingüístico do galego (tempos compostos, mala colocación do pronome persoal átono). Descontaranse 0,2 puntos.
- Graves: solucións ortográficas contrarias á norma lingüística (b/v, h, y...). Acentuación diacrítica... Desconto 0,1 puntos.
- Leves: solucións galegas alleas ao estándar vixente. Acentuación non diacrítica. Penalizaranse con 0,05 puntos.

4. 7. Avaliación final.

Dado que a nosa materia é de contidos progresivos, a avaliación deberá ser unha avaliación continua, polo que os procesos de recuperación da materia ao longo do curso iranse realizando na medida en que se vaian superando as dificultades detectadas nas avaliacións precedentes. Con todo, farase unha proba de recuperación da 1ª e 2ª avaliación unha vez iniciados o 2º e 3º trimestre respectivamente. No caso da última avaliación, farase unha proba de recuperación sempre e cando só haxa como máximo 2 trimestres suspensos. É dicir, a 3ª e unha das recuperacións anteriores ou, no caso de ter aprobada a 3ª, a(s) recuperación(s) suspensa(s).

Esta última proba realizarase no período abranguido entre a 3ª avaliación parcial e a avaliación final, que se adicará a actividades de apoio, reforzó, ampliación e recuperación

No seu caso esixirase a entrega de actividades relacionadas co libro de lectura a aqueles alumnos que ao longo do curso non demostraron ter realizado unha lectura comprensiva e suficiente dos mesmos como condición indispensable para aprobar.

5. AVALIACIÓN INICIAL

As actividades que se realicen durante as primeiras dúas ou tres semanas do curso irán encamiñadas á realización da avaliación inicial nos diferentes cursos da ESO. A data de avaliación será a que estableza a dirección do centro. Estas actividades permitirán comprobar, fundamentalmente, a competencia do alumnado nos seguintes aspectos:

- Comprensión oral e escrita
- Expresión oral e escrita

Estas probas incluirán:

- Proba de lectura en voz alta dun texto descoñecido para o alumnado, a través da cal podemos detectar os problemas que afectan a entoación, lectura expresiva, respecto aos signos de puntuación, problemas de articulación dos distintos fonemas, rapidez e axilidade na lectura, etc.
- Proba de comprensión de textos orais e escritos.

Estas actividades serán varias e variadas coa fin de que esta avaliación inicial non se reduza a unha mera comprobación de coñecementos do alumnado senón do manexo efectivo da lingua.

Tendo en conta os resultados desta avaliación inicial tomaranse as medidas oportunas de adecuación de contidos, obxectivos, etc. tomando como punto de partida os datos obtidos da mesma. Estes datos seranlle transmitidos ás familias a través da titoría.

6. METODOLOXÍA DIDÁCTICA

Os profesores e profesoras do Departamento de Lingua e Literatura Galegas do IES Coruxo entendemos que o proceso de ensino-aprendizaxe debe cumprir os seguintes requisitos:

- Partir do nivel de desenvolvemento do alumnado e das súas aprendizaxes previas.
- Asegurar aprendizaxes significativas a través da mobilización dos seus coñecementos previos e da memorización comprensiva.
- Posibilitar que os alumnos e as alumnas realicen aprendizaxes significativas por eles mesmos.
- Favorecer situacións en que os alumnos e as alumnas actualicen os seus coñecementos.
- Proporcionar situacións de aprendizaxe que resulten motivadoras.

Polo tanto, os principios que orientan a nosa práctica son os seguintes:

- Metodoloxía activa, que supón atender aspectos intimamente relacionados, referidos ao clima de participación e integración do alumnado no proceso de aprendizaxe e favorecer a integración activa dos alumnos/as na dinámica xeral da aula e na adquisición e configuración das aprendizaxes así como a participación no deseño e desenvolvemento do proceso de ensino-aprendizaxe.
- Motivación, que consideramos fundamental, a partir dos intereses, das demandas, das necesidades e das expectativas do alumnado.
- Atención á diversidade do alumnado. Un dos principios básicos a defender consiste en ter en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe, así como os distintos intereses. Favorecer o traballo en grupo na medida en que as actividades propostas o permitan consideramos que é unha medida eficaz de atender a diversidade.

7. METODOLOXÍA DIDÁCTICA INCIDINDO NO IMPULSO DA AUTONOMÍA PERSOAL NO BACHARELATO

A metodoloxía didáctica que se seguirá co alumnado de bacharelato non diferirá dos principios expostos no apartado anterior (metodoloxía activa, motivación e atención á diversidade). Porén, debemos ter en conta unha serie de factores que fan diferente esta etapa da educación das anteriores: a non obrigatoriedade, a idade do alumnado e o seu grao de madurez. Estes factores determinarán que se teña que incidir, nesta etapa, nos aspectos que profundicen nunha maior autonomía e implicación do alumnado no seu propio proceso de aprendizaxe.

O labor do profesorado permitirá que o alumnado se enfrente a tarefas nas que deberá exercer a súa autonomía e actuar como protagonista no proceso de aprendizaxe, sempre, claro está, desempeñando o labor de guía dirixindo ao alumnado e axudando a solucionar os posibles atrancos ou dificultades que este poida atopar no desenvolvemento das tarefas propostas.

8. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Para dar unha cumprida resposta á diversidade que se atopa nas aulas, teranse en conta aqueles contidos nos que os alumnos amosan un nivel menos homoxéneo.

Debemos ter en conta que non todos os alumnos adquiren coa mesma intensidade e rapidez os contidos tratados. Por iso debe asegurarse un nivel mínimo para todos os alumnos e a oportunidade para recuperar o non adquirido no seu momento. Esta función pode ser desenvolvida con actividades e material complementario que xa acompaña os libros de texto dos diferentes cursos e por outras actividades que debe ir elaborando ao longo do curso o propio departamento.

A atención á diversidade está tamén na base de determinado tipo de actividades, como son as de investigación ou ampliación. Estas favorecen as técnicas de traballo autónomo e permítenlle a cada alumno aplicar o ritmo e a forma de traballo máis axeitados ás súas características individuais.

De entre as diversas formas de atención á diversidade que se contempla, este departamento aplicará aquelas que se refiren a adaptacións curriculares non significativas, e dentro destas, aos aspectos que se refiren á utilización de metodoloxías diversas, actividades de reforzo e ampliación e uso de material didáctico complementario.

- Metodoloxías diversas: consideramos que son un recurso para introducir nas formas de enfocar ou presentar determinados contidos ou actividades como consecuencia dos distintos graos de coñecementos previos que se detecten nos alumnos ou simplemente como prevención das dificultades.
- Actividades de reforzo e ampliación: usaranse en casos de alumnos que manifesten algunha dificultade para traballar determinados contidos, axustando o grao de complexidade da actividade ás súas posibilidades.

Isto implica unha dobre esixencia: determinar que contidos son fundamentais e cales son complementarios. Unha vez establecidos confeccionarase un número abondo de actividades para cada un dos contidos considerados como fundamentais con distintos niveis de complexidade.

- A utilización de material didáctico complementario: permite axustar o proceso de ensino-aprendizaxe ás diferenzas individuais dos alumnos. Con este tipo de material perséguese consolidar os contidos que presentan un maior grao de dificultade; practicar habilidades instrumentais ligadas aos contidos; enriquecer o coñecemento de temas polos que os alumnos mostran interese e ampliar e afondar en temas de especial relevancia para o desenvolvemento dos contidos.
- Medidas de enriquecemento curricular: usaranse sobre todo con alumnado de altas capacidades e permitirán substituír actividades rutineiras que o alumnado xa ten conseguidas por outras que afonden nos contidos, fundamentalmente nos procedimentais. Esta opción conleva a preparación de propostas máis complexas e eliminación das máis básicas.
- Ampliación por proxectos: partindo dos intereses do alumnado poderase traballar a distintos niveis de profundidade e acceder a diversas formas de información. Ademais permite a integración de diferentes alumnos/as en función dos seus niveis de competencias.

9. PLANS DE TRABALLO PARA A SUPERACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES NA ESO

A recuperación dos/as alumnos/as coa materia pendente de cursos anteriores estará supervisada pola xefa do departamento en colaboración cos profesores que impartan a materia no presente curso a ditos/as alumnos/as. Co obxecto de facilitarlle ao alumnado a superación da materia do curso anterior, o departamento proporalle plans de traballo elaborados polos profesores do presente curso en coordinación coa xefatura do departamento. A elaboración das tarefas encomendadas serán seguidas polo profesor que no presente curso imparte a materia. O desenvolvemento satisfactorio dos traballos propostos e a consecución dos obxectivos fixados poderá implicar a superación da materia pendente sen ter necesidade de realizar as probas obxectivas.

Aínda así, establecerase, en coordinación coa xefatura de estudos, unha proba obxectiva de avaliación no mes de maio, para aqueles alumnos que polas circunstancias que foren, non consigan superar a materia cos procedementos anteditos.

As familias do alumnado terán información das cualificacións obtidas, que figurarán no boletín de notas que se entregan ao finalizar cada unha das avaliacións ordinarias.

10. MATERIAS PENDENTES NO BAC

Dado que a situación do alumnado que comeza 1º de bacharelato impide que teñan materias pendentes, o traballo irá encamiñado a detectar e solventar as deficiencias que, a pesar da suposta homoxeneidade esixida para acceder ao

bacharelato, se produzan en canto a ritmo e nivel na aprendizaxe. Para iso aplicaremos as medidas que se contemplan no apartado de atención á diversidade coa fin de evitar redundancias innecesarias nesta programación

Aqueles alumnos de segundo de bacharelato que teñan a materia pendente do curso anterior, serán avaliados segundo unha serie de probas obxectivas que se realizarán antes da avaliación de cada un dos trimestres para que poida figurar no boletín de notas a correspondente ao parcial da materia pendente.

Ademais terán dereito á realización de dúas probas finais, unha no mes de maio e outra no mes de xuño, se de ningunha das maneiras anteriores fosen quen de aprobar a materia.

As familias do alumnado terán información das cualificacións obtidas, que figurarán no boletín de notas que se entregan ao finalizar cada unha das avaliacións ordinarias.

11. PROGRAMAS ESPECÍFICOS PARA O ALUMNADO REPETIDOR NA ESO.

O noso Departamento establece un seguimento continuo do alumnado repetidor a través de reunións destes co/a profesor/a que lles imparte a materia no curso actual. Delas saíran unha lista de conceptos que deben preparar e unha batería de exercicios que deben realizar e entregar regularmente ao profesorado correspondentes para seren corrixidos e valorados.

Estas reunións serán periódicas aínda que terán certa flexibilidade que as faga compatibles coas demais obrigas do alumnado, tanto de clases como de actividades extraescolares. En cada reunión fixarase a data da seguinte.

Pola natureza da nosa materia resula fácil e práctico reforzar a materia pendente durante as clases do curso de referencia.

Obviamente, todo o profesorado deste Departamento está a disposición deste alumnado para a resolución de calquera dúbida ou conflito que puidera xurdir, ben na aula durante a propia clase, ben nunha cita expresa no recreo ou cando os horarios do profesorado e alumnado o permitan.

Do mesmo xeito, ademais do material que se lles proporciona nas reunións, a disposición dos alumnos que o soliciten ou necesiten está todo o material de reforzo do Departamento: cadernos de ortografía, exercicios básicos de morfoloxía, sintaxe, etc.

12. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Este curso, debido ás restriccións impostas pola pandemia, non programamos ningunha actividade, aínda estando abertos a participas naquelas que sexa posible e permitan as condicións sanitarias en cada momento.

13. ACTIVIDADES DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR

Este departamento contribúe ao plan lector de dúas maneiras diferentes, unha xeral e outra particular. De maneira xeral, participando en todas as actividades de fomento da lectura que se están a desenvolver no centro, como son a

elaboración do plan lector de centro e a dinamización da biblioteca ou a participación na formación dun club de lectura, etc. De maneira particular, recomendando a lectura de obras literarias nos diferentes cursos, tanto da ESO como de Bacharelato, xa que se consideran actividades obrigatorias para obter unha cualificación positiva na nosa materia.

14. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC

O profesorado de lingua galega utiliza e fomenta a utilización das TIC no desenvolvemento das aulas poñendo a disposición do alumnado todos os recursos ao seu alcance para achegarlle páxinas, blogs e ferramentas relacionadas coa nosa cultura, así coma os instrumentos para unha mellor utilización da lingua, tales como dicionarios dixitais, correctores ortográficos, etc.

15. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

Segundo o plan de convivencia existente no centro elaborado polo observatorio de convivencia, as profesoras seguimos todas aquelas directrices que emanan de dito documento en todo o relativo a cuestións de convivencia no centro e nas aulas. Ademais sempre que sexa posible, no desenvolvemento das nosas aulas utilizaremos materiais que nos permitan abordar ou previr todos aqueles temas que poidan redundar neste aspecto tan importante da vida escolar.

16. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE FORMACIÓN EN VALORES

Trataremos de colaborar fomentando a formación en valores a partir de:

- a) O fomento da autonomía dos alumnos.
- b) O respecto.
- c) As relacións que acepten o diferente, estimulen a empatía, favorezan a aceptación de normas e fomenten o diálogo e a tolerancia.
- d) A participación a través da crítica construtiva, a toma de decisións consensuadas e a adquisición de compromisos.

17. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Nos cursos de 1º e 2º de ESO o material estará constituído basicamente polos libros de texto da plataforma **Edixgal**. En 3º e 4º de ESO, así como no Bacharelato, o material de referencia será o libro de texto editado pola editorial Anaya.

Ademais utilizaranse outros materiais fornecidos polo profesorado adecuados a aqueles temas que se estean traballando, que será completado con material diverso e en distintos soportes.

18. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Este Departamento considera tan necesaria como a avaliación dos procesos de ensino-aprendizaxe e da práctica docente, a avaliación da programación didáctica e para iso consideramos que a programación deberá cumprir os seguintes obxectivos:

- Adecuarse aos outros documentos do centro: PEC, PCC, etc.
- Adecuarse ao currículo no que se refire aos obxectivos, contidos e criterios de avaliación con respecto ás características e necesidades do alumnado do contorno.
- Ter en conta as aprendizaxes acadadas polo alumnado.
- Observar o nivel de desenvolvemento das competencias básicas.
- Observar o nivel de desenvolvemento da programación.
- Analizar as actividades e a metodoloxía utilizada.
- Analizar as medidas de atención á diversidade aplicadas.
- Observar os instrumentos e procedementos de avaliación.
- Analizar a organización da aula, as dinámicas , a motivación e o clima da mesma.
- Fomentar a utilización das TIC.
- Desenvolver o proxecto lector.
- Observar a relación entre profesorado e alumnado.
- Fomentar a cooperación e coordinación entre o profesorado.
- Fomentar a convivencia entre o alumnado.
- Facilitar a relación e vinculación coas familias.

19. MODIFICACIÓN DA MEMORIA DO CURSO ANTERIOR

As modificacións con respecto á programación do ano anterior foron as relativas a todas adaptacións relacionadas coa COVID-19 e ás modificacións en canto ao sistema de ensino que acarrexou numerosos cambios nos hábitos educativos debido ao amplo número de alumnado que debeu permanecer confinado por ter contraído a Covid ou ter sido contacto estreito con algún enfermo.

IES Coruxo 15 de setembro de 2021